

Przedmowa

Dla dziejów spotkań tych dwóch wybitnych polskich myślicieli rok 1980 ma znaczenie szczególne. To właśnie w tym roku – według relacji Krzysztofa Michalskiego – zetknęli się oni ze sobą po raz pierwszy w Heidelbergu na sympozjum o mistyce¹. Od tego czasu spotkania ks. Józefa Tischnera z Leszkiem Kołakowskim miały swoją dynamikę, wyznaczoną najpierw przez regularnie odbywające się zjazdy w letniej rezydencji papieskiej w Castel Gandolfo, organizowane głównie przez Józefa Tischnera i Krzysztofa Michalskiego. Zaproszeni do debat w domu papieża Jana Pawła II wybitni intelektualiści drugiej połowy XX wieku reprezentowali różne dyscypliny naukowe i orientacje światopoglądowe. Wśród reprezentantów polskich filozofów obecny był zawsze Leszek Kołakowski. Można powiedzieć, że letnie kolokwia pod patronatem papieża z Polski i współpraca, jaka się rozwijała pomiędzy Tischnerem i Kołakowskim, także w ramach wiedeńskiego Instytutu Nauk o Człowieku, to pierwsze znamienne oblicze spotkań tych dwóch Polaków o tak – powierzchownie rzecz ujmując – różnym rodowodzie duchowo-intelektualnym.

Drugie ważne oblicze spotkań między Kołakowskim i Tischnerem ujawniło się już po śmierci ks. Tischnera w roku 2000. Jedno z tych spotkań zapisało się w pamięci wielu w obrazie wypełnionej po brzegi auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, w której Leszek Kołakowski w roku 2003 wygłosił wykład z cyklu *Colloquia Tischneriana*

¹ Por. K. Michalski, *Eseje o Bogu i śmierci*, Warszawa 2014, s. 121.

podczas trzecich Dni Tischnerowskich w Krakowie. W ten sposób serdecznie wspominał najpierw swojego krytyka, a potem wieloletniego przyjaciela, i oddał mu hołd.

Natomiast po śmierci Leszka Kołakowskiego w roku 2009 do spotkań tych dwóch filozofów dochodzi za sprawą ludzi, w których refleksji nad sensem życia i umierania, w pracy badawczej, w działalności publicystycznej obaj myśliciele wciąż są żywi dzięki swoim filozoficznym rozpoznaniom, dzięki kunsztowi literackiemu swoich dzieł i dzięki dyskretnym podpowiedziom, jak można i jak powinno się myśleć o sprawach najważniejszych dla życia człowieka.

W ten trzeci sposób kreowania spotkań między ks. Józefem Tischnerem i Leszkiem Kołakowskim wpisują się autorzy niniejszej publikacji. Stanowi ona jeden z rezultatów IV Dni Tischnerowskich w Chojnicach. W roku 2019 uwaga przedstawicieli różnych środowisk akademickich skupiła się przede wszystkim na problematyce spotkania chrześcijaństwa ze światem zbudowanym przez marksistowski socjalizm. Jasne więc jest, że w Chojnickiej debacie nad kształtem owego spotkania w powojennych dziejach Polski nie mogło zabraknąć odniesienia do stanowisk ks. Józefa Tischnera i Leszka Kołakowskiego. Czytelnik polsko- i angielskojęzyczny otrzymuje do rąk znaczące pokłosie debaty w Chojnicach. Autorzy tomu mają nadzieję, że wyłaniające się z ich tekstów oblicze spotkania ks. Józefa Tischnera z Leszkiem Kołakowskim będzie stanowić również ważny przyczynek dla zrozumienia tej rzeczywistości, w której dziś żyjemy.

ks. Jarosław Jagiełło